

Kulturna baština
Nacionalnog parka
Sjeverni Velebit

Trag čovjeka u planini

**SJEVERNI
VELEBIT**

Nacionalni park
National Park

uvod

Područje Velebita često se opisuje i doživljava kao „netaknuta divljina“ surova krša u punoj raskoši. Impozantne stijene s mnoštvom pukotina podno kojih se izmjenjuju tamne i miješane šume, maleni i veliki dolci, travnate krške doline, jame, ponikve, sniježnice, lokve i škrape čine mozaik sastavljen od najrazličitijih staništa biljnih i životinjskih vrsta. No današnji je velebitski krajolik posljedica višetisućljetnog suživota čovjeka i planine, od davnina korišten za ispašu stoke. Pritom su sjećom i paljenjem šuma nastajali današnji pašnjaci i livade. Čovjekova prisutnost nije dovela do biološkog osiromašenja, već naprotiv, stvorena su nova staništa biljnih i životinjskih vrsta koje ne mogu opstati na šumskim staništima. Bujan i nemiran život na velebitskim padinama nije samo obogatio prirodnu baštinu i formirao kulturni krajolik nego nam je ostavio i brojne slojeve materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Tako ovdje, protkane velebitskim krajolikom, susrećemo povijesne ceste, staze i putove, pašnjake, pastirske udoline,

objekte za prikupljanje vode, suhozide i stanove. Iz priča Podgoraca doznajemo o tradicijskom načinu života i običajima, no više od svega, život na planini govori nam o jednom skladnom i održivom suživotu čovjeka i prirode – iskustvu koje nam je u današnje doba više nego nužna potreba i inspiracija.

Zahvaljući tradicionalnim aktivnostima stanovništva u prošlosti nastala su i neka staništa koja su danas zaštićena u okviru europske ekološke mreže Natura 2000:

- planinski i pretplaninski vapnenački travnjaci,
- istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzonetalia villosae*),
- travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogato vrstama i
- suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*).

Ovo su danas najugroženija staništa u Parku, jer je ljudska aktivnost u vidu pašarenja, krčenja i košnje neophodna za njihovo održavanje.

Izdavač: Javna ustanova Nacionalni park *Sjeverni Velebit*

Za izdavača: Irena Glavičić Sertić

Urednici i autori teksta: Martina Ivanuš, Rene Lisac

Grafički urednik: Valentina Dominić

Crteži i skice: Rene Lisac

Fotografije: Rene Lisac, Martina Ivanuš, arhiva NP Sjeverni Velebit, povijesne fotografije Gradski muzej Senj, Muzej grada Samobora, Prirodoslovni muzej, Etnografski muzej, Institut za etnologiju i folkloristiku, Muzej Vojvodine

Stručni suradnici: stručna služba Nacionalnog parka *Sjeverni Velebit*

Lektura: Livija Reškovac

Dizajn i grafička priprema:
Smak - smart media knowledge, Zagreb

Tisak: *Kerschoffset, Zagreb*

Naklada: 5000 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice Rijeka pod brojem 140130035

